

Šajerc" izhaja vsaki tisk, datiran z dnevom prihodnje nedelje.

Naročnina velja za Avstrijo: za celo leto 12 kron, za Ogrsko 10 kron 50 vin. za celo leto; za Nemčijo stane za celo leto 7 kron; za drugo inozemstvo se določni naročnino z ozirom na visokost poštnine. Naročnino je plačati naprej. Posamezne štepe prodajajo po 12 v.

Redništvo in upravnštvo se nahajata v Ptuju, gledališko poslopje šte. 3.

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastoj, ali rokopiše se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torek zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (insetarov) je za celo stran K 80— za 1/2 strani K 40— za 1/4 strani K 20— za 1/8 strani K 10— za 1/16 strani K 5— za 1/32 strani K 250 za 1/64 strani K 1.— Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 40.

V Ptuju, v nedeljo dne 7. oktobra 1917

XVIII. letnik

Avstro-ogrski zunanji minister o vojni in miru.

C. k. korespondenčni urad poroča iz Bukapešte, da je imel avstro-ogrski zunanji minister ob neki priliki velezanimivi politični govor, kateremu posnemamo v krajši obliki prvažnejše točke.

Minister grof Czernin pojasnil je najprej krasni vojaški položaj zavezanca. Potem je zapričel govoriti o političnem položaju in je m. dr. dejal: „Milijoni, ki se borijo, bodisi potem v strélskem jarku ali na bojišču, hočejo vedeti, zakaj in za koga se borijo. Pravico imajo izvedeti, za kaj se mir še vedno ni izvršil, čeprav ga hoče celi svet. Mi nečemo trpeti nobenega miru, ki ne bo mir seveda, čeprav ga hoče vsa sila; pripravljeni smo pa tudi, pričeti s mirovnimi pogajanjimi, kadar bodo drugi sovražniki to stališče sporazumnega miru sprejeli. S tem so mirovni cilji avstro-ogrške monarhije dovolj jasno označeni. Treba je pa tudi javnosti povedati, kako se danes nadalje razvijata popolnoma razrušenih evropskih razmer od strani c. in k. vlade sploh in zlasti.“

V splošnem je naš program zopetne zadnje novega svetovnega reda v odgovoru na mirovno noto papeža. Ta program je treba torej le izpolniti. Osrednje sile hočejo v bodoče vsaka oboroženja opustiti, čeprav naše v teh težkih letih edino v svoji vojni sili varstvo proti mnogokratni premoči. Naša je spremenila razne nazore. Nauk o obstoječem razpadu monarhije je bil, ki je položaj v Evropi otežil. Ako smo se v vojni kot popolnoma zdravi in enakopravni izkazali, potem sledi iz tega, da smemo računati na popolno razumevanje naših potrebščin v Evropi in da so nade vse, da bise nas zamoglo silo naša premagati. V trenutku, ko smo dokazali, smo pa tudi v položaju, da nam z našimi nasprotniki ni mogoče odložimo in naše prepire potem sodišča mirno uredimo. Evropo se mora urediti po tej vojni postaviti na novo mednarodno pravno podlago, ki daje garancija trajnost. Ta garancija mora biti jamstvo, ne pride več do maščevalne vojne nobene strani. Naši potomci ne smejo več te take vojne doživeti. Pot k temu pa edino mednarodno razoroženje. Vsi morajo pa pri temu imeti enako pravico na mir, vodo in zrak. Ali proti vojski kot sredstvu politike se moramo boriti. Ta pot je težavna in vendar jo bomo dosegli. Velika zmota je, da bode svet po tej vojni zopet tam prišel, kjer je l. 1914 nehal; edino oboroženje bi tvorilo gospodarsko razoroženje vseh držav. Že pred vojno so bila naša bremena pretežka, čeprav Avstro-ogrsko ni stala na potrebni vojaški visočini, ki je vojna presenetila. Med vojno je preje naša vojna oboroženja izvršila. Ali po vojni bomo oboroženja za vse države naravnost

neznosno. Iz teh razmer je le en izhod mogoč, to je splošno mednarodno svetovno razoroženje. Ogromne mornarice nimajo nobenega namena več, ako svetovne države svobodo morja garantirajo. Pozemske armade bi se morale znižati na najnižjo mero, ki jo potrebuje vzdržanje reda. To je mogoče le na mednarodni podlagi. Vsaka država bode morala oddati nekaj od svoje samostojnosti, da zasiguri svetovni mir. To mirovno gibanje se bode seveda le polagoma razvilo; ali naša dolžnost je, da se postavimo na čelo tega gibanja, katerega temeljni principi se bodejo ob sklepanju miru določili.

Drugi temelj je svoboda visokega morja in razoroženje na morju. Ako se to uresniči, odpade vsak temelj za varstvo pokrajin. Ako se uresniči mednarodno razoroženje, potem odpade vsaka potreba pokrajinskega varstva. V tem slučaju zamoremo opustiti povečanja avstro-ogrške monarhije, seveda, ako bi tudi sovražnik naše lastne pokrajine popolnoma izpraznil.

Četrti temeljni nauk je prostost za gospodarsko delovanje in brezpogojno preprenje bodoče gospodarske vojne. Predno sklenemo mir, moramo imeti gotovost, da so naši današnji nasprotniki misel o gospodarski vojni opustili.

S tem načelom se strinja tudi Nemčija. Naši nasprotniki pa ne. Ali sila države ne leži v močnih besedah njenih vodilnih mož, marveč naravnost v nasprotju z njimi. Mi ne iščemo svoje moč v velikih besedah, mi jo iščemo v sili naših slavnih armad, v trdnosti naših zvez, v vztrajnosti našega zaledja in v razumnosti naših vojnih ciljev. In ker ne zahtevamo nobenih utopij, ker v vsak meščan monarhije, na bojišču in doma, zakaj se bori, zato smo si tudi gotovi, da dosežemo svoj cilj. Nasse ne more pripogniti, nasse ne more uničiti. V zavesti svoje sile in v popolni jasnosti, kaj hočemo doseči, hodimo svojo pot.

Ako nas naši sovražniki prisilijo, da nadaljujemo vojno, potem bomo prisiljeni, da svoj program revidiramo in od naše strani povračilo zahtevamo. Govorim tako, ker sem prepričan, da bi se na sedanjem temelju svetovni mir lahko uresničil. Pri nadaljevanju vojne pa si obdržimo pristo roko. Popolnoma prepričan sem, da bomo v enem letu še mnogo ugodnejše stali, kakor danes; ali smatral bi za zločin, ako bi katerikoli materijalni ali teritorijalni dobički to vojno le za en dan podaljšali, brez da bi to zahtevala integriteta monarhije in varstvo bodočnosti. Edino iz tega razloga sem za sporazum in mir.

Ako naši sovražniki nočejo slišati, ako nas silijo, da to pobijanje nadaljujemo, potem si obdržimo revizijo svojega programa in prostost naših pogojev. Nisem preveč optimističen glede volje entente, da se sklene na zgorajšnji podlagi sporazumni mir. Ogromna večina celega sveta hoče ta spora-

zumni mir; ali nekateri posamezniki ga preprečajo s hladnim srecem in mirnimi živci. Mi bomo v tem slučaju svojo pot naprej korakali. Vemo, da zamoremo izdržati na bojiščih in v zaledju. Nikdar nismo bili majhni v preteklih težkih urah in nikdar prevzetni v zmagi. Naša ura bode prišla in z njo sigurno jamstvo prostega, mirnega razvoja Avstro-Ogrske.“

Tako je govoril naš zunanji minister. Dokazal je v tem govoru na resnesebični in očitni način, da Avstro-Ogrska in Nemčija nista proti miru, da želita mir, čeprav si seveda ne pustita oropati svoje pravice do življenja in bodočnosti. Vsak dan nadaljevanja vojne je zločin naših sovražnikov. Sedaj smo nekako v zadnjem hipu svoje potrpežljivosti! Naša zahteva je, kakor je bila v začetku te nesrečne vojne: kar je naše, mora naše ostati! Mi smo proti vsakemu nasilju, proti vsakemu zatiranju človeških pravic. Ali ravno zato si tudi ne pustimo vzeti pravice do lastne domovine, — si ne pustimo vzeti prekrasno našo Avstrijo! Zemlja naša mora biti naša! Noben Srb, noben Rus, Italijan ali drugi sovražnik ne sme gospodariti na avstrijski zemlji! Mir — vsi želimo mir, pa ne mir suženjstva, marveč mir svobodne, proste, srečne Avstrije!

Svetovna vojska.

Avstrijsko uradno poročilo od četrtka.

K.-B. Dunaj, 27. septembra. Uradno se danes razglasa:

Vzhodno bojišče. V pokrajini vzhodno od Radaveca se je sovražni artillerijski ogenj mestoma oživel.

Italijansko bojišče. Pri armadni skupini Borojevič se je po naših letalcih in odpornem ognju tri sovražne letalce sestrelilo. V pokrajini Tonale prišlo so pogorske naše čete za sovražno fronto, razstrelile tam dve železnici na vrh, uničile več skladišč in se vrnile brez izgub z vjetimi.

Šef generalštaba.

Angleški naval vstavljen.

Nemško uradno poročilo od četrtka.

K.-B. Berlin, 27. septembra (W.-B.) Iz velikega glavnega stana se poroča:

Zapadno bojišče. Armada prestolonaslednika Rupprechta. Bitka v Flandriji je včeraj divjala nepretrgano od ranega jutra do globoko v noč. V malih bojih se je nadaljevala do jutra. Zopet je v boju izkušena 4. armada angleškemu navalu kljubovala. Uspeh dneva je naš. Bobenski ogenj nezaslišane sile je pričel napade. Za steno prahu in dima prodirala je angleška infanterija med Maugelaere in Hollebeke, spremljana od pancerskih avtomobilov. Na obeh straneh Langenmarcka večkrat naskakujoči sovražnik bil je vedno v ognju in bližinskem boju odbit.

Od pokrajine vzhodno od St. Juliena do ceste Menin-Ypern posrečil se je Angležem do 1 km globočine vlom v našo odporno cono, v kateri so se potem ljuti, menjajoči se boji čez dan odigrali. S preložitvijo svojega artiljerijskega utinka skušal je sovražnik uporabo naših rezerv vstaviti. Železna volja naših regimentov napravila si je pot skozi silo ognja. Nasprotnik je bil v svežem naskoku na mnogih točkah nazaj vržen. Posebno trdovratno se je borilo na od Zonebecke zapadno vodečih cestah in zvečer za Gheinvelt. Vas je ostala v naši lasti. Bolj južno do kanala Comines-Ypern razbili so se opetovani napadi Angležev brez uspeha in z velikimi izgubami. Sovražnik do slednjih svojih napadov ni ponovil. Najmanjše 12 angleških divizij se je v tej fronti uporabilo; pa moči našega odpora niso razrušile. Pri obstreljevanju od Ostende je bilo 14 Belgijev ubitih in 27 težko ranjenih. Sestrelili smo 17 sovražnih letal.

Prvi generalkvartirnojster
Ludendorff.

Avstrijsko uradno poročilo od petka.

K.-B. Dunaj, 28. septembra. Uradno se danes razglša:

Ob tirolski fronti mestoma povišano bojno delovanje.

Šef generalštaba.

Nemško uradno poročilo od petka.

K.-B. Berlin, 28. septembra (W.-B.) Iz velikega glavnega stana se poroča:

Zapadno bojišče. Armada prestolonaslednika Rupprechta. Na bojni fronti v Flandriji se je do opoldne ognjeni boj zopet povišal. Zvečer je ležal bobenski ogenj na pokrajini vzhodno od Yperna. Tam so pričeli Angleži z močnimi delnimi napadi, bili pa z ognjem in v bližinskem boju nazaj vrženi. Na poti Ypern-Paschendaele sedi sovražnik še na nekaterih odprtinah naše frontne črte.

Makedonska fronta. Poizvedovalne praske v dolini Skumbi in Strume. Močnejši ogenj le v dolini Monastira in južno-zapadno od jezera Doiran.

Prvi generalkvartirnojster
Ludendorff.

Avstrijsko uradno poročilo od sobote.

K.-B. Dunaj, 29. septembra. Uradno se danes razglša:

Italijansko bojišče. Na severni strani Monta San Gabriele se je bojno delovanje znatno oživelo. Ob Chiese v Judikarijah bili so napadajoči Italijani od naših varstvenih čet nazaj vrženi.

Šef generalštaba.

Zračni boj na jugu.

K.-B. Dunaj, 29. septembra. Uradno se danes razglša:

V odgovor na napad, katerega je izvršila neka sovražna zračna ladja dne 18. t. zvečer proti Lussinpiccolu, brez da bi napravila le najmanjše škode, obiskal je dne 27. t. zvečer en oddelek naših pomorskih letal naprave zračnih ladij od Jesi pri Anconi, ki so bile že v septembru 1916 od nas uničene, od nasprotnika pa zopet v obrat postavljene. Tudi tokrat so imeli naši letalci polni uspeh. Zadelo so letalni hangar. V njim nahajajoča se letalna ladja eksplozirala je s 150 m visokim plamenom. Razstrelbo so ostala letala do 20 morskih milj daleč opazovala. Vsa naša letala so se nepoškodovana vrnila. Neki v istem času vprizorjeni napad sovražnih letal na okolico Pole in Parenza ostal je brez vsacega uspeha. Dne 28. t. dopoldne obmetala so sovražna letala v južni Adriji eno naših pomorskih bolnišničnih ladij,

ki je imela vse tozadavne znake, brezuspešno z bombami.

Mornariško poveljstvo.

Zopetni zračni napadi na Anglijo.

Nemško uradno poročilo od sobote.

K.-B. Berlin, 29. septembra (W.-B.) Iz velikega glavnega stana se poroča:

Zapadno bojišče. Armada prestolonaslednika Rupprechta. Ljutemu bobenskemu ognju sledili so le pri Zonebecke angleški delni napadi; bili so zavrnjeni. Na poti Ypern-Poschendaele bil je sovražnik iz črte odprt, ki jo je tam še držal, vržen. Ob Yseri pripeljali so naši poizvedovalci belgijske vjete. — Armada nemškega prestolonaslednika. Ob Maasi so napadi naših čet v prednjem polju, ki so peljali v francoske postojanke, imeli polni uspeh. — London in več krajev na južnem obrežju Anglije bilo je od naših letalcev z bombami obmetano.

Vzhodno bojišče. Fronta princa Leopolda. Poizvedovalna podjetja severno Düne, južno od Lucka in ob Zbruczu. — Armada Mackensen. Ruski oddelki, ki so prišli v čolnih čez Seret in reko sv. Jurja, bili so s hitrim protisunkom prepodeni.

Prvi generalkvartirnojster
Ludendorff.

Italijanski brezuspešni napadi.

Avstrijsko uradno poročilo od nedelje.

K.-B. Dunaj, 30. septembra. Uradno se danes razglša:

Italijansko bojišče. Južni del visoke planote od Bainsizza-Sy. Duha in Monte San Gabriele postala sta včeraj zopet prizorišče ljutih bojev. Italijani niso nikjer predrli.

Šef generalštaba.

Nemško uradno poročilo od nedelje.

K.-B. Berlin, 30. septembra (W.-B.) Iz velikega glavnega stana se poroča:

Zapadno bojišče. V Flandriji bil je artiljerijski boj ob obrežju in zvečer ob Yseri do kanala Comines-Ypern močan. Prodirajoči angleški poizvedovalni oddelki bili so na večih krajih zavrnjeni. Pred Verdunom je bilo, razven neznanega povišanja ognja, bojno delovanje zmerno. Naši letalci napadli so zopet naprave in skladišča v Londonu, potem Ramsgate, Sherneß in Margate. Učinek bomb se je spoznal na požarih. Letala so se vsa nepoškodovana vrnila.

Makedonska fronta. Med jezerom Oehrida in Cerno je bil ogenj živahnejši nego drugače.

Prvi generalkvartirnojster
Ludendorff.

Avstrijsko uradno poročilo od ponedeljka.

K.-B. Dunaj, 1. oktobra. Uradno se danes razglša:

Italijansko bojišče. Ob Sočini fronti so opesali italijanski infaanterijski napadi. Pri Podlaku na visočini Bainsizza bil je en sovražni sunek v kali zadušen. Artiljerijski boji trajajo v okolihu Monta San Gabriele in severno-vzhodno od njega nezmanjšano naprej.

Šef generalštaba.

Uspehi naših letalcev na jugu.

K.-B. Dunaj, 1. oktobra. Uradno se danes razglša:

Na večer dne 27. septembra so naša pomorska letala letalno postajo Brindisi in

v tem pristanišču ležeče torpedne ladje ter podmorske čolne uničujoče z bombami obmetala. Kakor se je opazilo, bila je ena skupina razruševalcev dvakrat z bombami težko zadeta in tudi ostali cilji so bili dobro zadeti. Poročanemu uspešnemu podjetju proti italijanskim letalnim napravam od Jesi z dne 27. p. m. sledil je dne 29. p. m. zvečer istim uspehom kronani napad naših pomorskih letalcev proti balonskem poslojpu v Ferrari, katerega žrtev je zopet eno letalo postalo, ker je bilo od bomb zadeto in je v velikanskim plamenom zgorelo. Isti večer se je tudi fabrične naprave od Ponte Laguro curo učinkujoče z bombami obmetalo. — Sovražnik ponovil je dne 28. in 29. zvečer svoje letalne napade na Polo, ki niso prazno zročili nobene opombe vredne škode vojaških ali zasebne nature. Dva mornarja sta bila ranjena. Eno italijansko letalo se je dne 28. pr. m. od naših letalcev v zračnem boju na morjem goreče sestrelilo. Letalca, dva italijanska lajtnanta, sta mrtva.

Mornariško poveljstvo.

Nemško uradno poročilo od ponedeljka.

K.-B. Berlin, 1. oktobra (W.-B.) Iz velikega glavnega stana se poroča:

Zapadno bojišče. V Flandriji živahni artiljerijski boj. Angleški in francoski letalci so v zadnjem času v belgijskem ozemlju z metanjem bomb znatno škodo prazročili. Napadi so zahtevali med civilnim pobivalstvom veliko število žrtev. — Armada nemškega prestolonaslednika. Naši letalci so metali zopet na vojaške zgradbe in skladišča v notranjem Londonu bombe. Mno goštevilo bomb označili so ta napad kot posebno učinkujoče. Druga letala so napadla Margate in Dover. Vsa letala so se nepoškodovana vrnila. Včeraj smo sestrelili 14 sovražnih letal.

Vzhodno bojišče. Krajevni infaanterijski boji so povzročili v posameznih oddelkih mimogredočo povišanje ognja.

Prvi generalkvartirnojster
Ludendorff.

Avstrijsko uradno poročilo od točka.

K.-B. Dunaj, 2. oktobra. Uradno se danes razglša:

Na vseh bojiščih je položaj nespremenjen. Šef generalštaba.

Nemško uradno poročilo od točka.

K.-B. Berlin, 2. oktobra (W.-B.) Iz velikega glavnega stana se poroča:

Zapadno bojišče. Armada prestolonaslednika Rupprechta. V sredini flandrijske fronte je bil artiljerijski boj močan, med Langemarkom in Hollebeke se je večkrat do bobenskega ognja povišal. Zjutraj odvrzle so naše naskočne letala Angležem od gozdu Poligon okoli 50 metrov globoko bojno ozemlje, ki so ga obdržale proti večkratnim močnim protinapadom. Razven znatnih krvavih izgub pustil nam je sovražnik tudi vjete. — Armada nemškega prestolonaslednika. Severno-vzhodno od Soissons se je bojno delovanje artiljerije povečalo. Pred Verdunom je bil ognjeni boj v naključju na neko uspešno podjetje na vzhodnem obrežju Maase živahen. Pri Bezonvauxu vdrla so zjutraj infaanterijske napadalne čete s pionirji do zadnjih črt francoske postojanke, uničile tankovske naprave in so se po povelju z več kot 100 vjetimi v lastno postojanko vrnila.

Prvi generalkvartirnojster
Ludendorff.

Vojna na morju.

Pomorski boj na flandrijskem obrežju.

W.-B. Berlin, 27. septembra. Dne 27. t. imeli so naši torpedni čolni ob fla